מאמר

יתקע בשופר גדול

מאת הצעיר באלפי ישראל

אברהם יעקב בהר"ר חיים זצ"ל פריצקי

קונטרס זה יוצא לאור על ידי מכון "דעה את ה'" להוצאת ספרים ומאמרים על דרך "חכמת האמת", שעל ידי "ישיבת השער לה'" ללימוד הנגלה והנסתר.

©

שיעורי הישיבה מועברים בשידור חי ב"קו הישיבה"
בטל' 02-5606201, וב"קול הלשון" בטל' 073-2951392.
בכל ענייני הישיבה, קונטרס זה ושאר ספרי ושיעורי המחבר
ולהצטרפות לרשימת התפוצה, ניתן לפנות
לטל' 052-7173619 או למייל a0527173619@gmail.com
ניתן לתרום לישיבה גם על ידי מערכת "נדרים פלוס" דרך עמותת
"פקודת אלעזר", ישיבת "השער לה'".

פרק א', יתקע בשופר גדול

כתיב "וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאֹבְדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר וְהַנִּדָּחִים בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְהִשְׁתַּחֲווּ לַה' בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלָם" (ישעיה כ"ז י"ג). בכך כתוב ששלב מרכזי בתהליכי הבריאה היא תקיעת השופר שתהיה בעתיד, ותקיעה זו היא שתביא לקיבוץ הגלויות.

כך הוא גם נוסח התפילה "תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גָּלֻיּוֹתֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ יַחַד מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ, והרי שהשופר הוא הוא המקבץ נדחי ישראל. על כך גם חותמים את ברכת "תקע בשופר – "בָּרוּךְ אַתָּה ה' מְקַבֵּץ נִדְחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל".

כשנתבונן נראה, על דרך שהשופר שבעתיד יביא לקיבוץ הגלויות, כך גם כח שופר מתן תורה היה לקבץ ולהוציא את ישראל ממצרים.

הדבר עולה מכך שכח יציאת מצרים נובע ממתן תורה ככתוב שהקב"ה אמר למשה במראה הסנה "וְזֶה לְּךָ הָאוֹת כִּי אָנֹכִי שְׁלַחְתִּיךָ בְּהוֹצִיאֲךָ אֶת הָעָם מִמִּצְרַיִם תַּעַבְדוּן אֶת הָאֱלֹהִים עַל הָהָר הַזֶּה" (שמות ג' י"ב), ומכיוון שהשופר הוא מעיקרי מתן תורה, הרי שכשם שהשופר שבעתיד מוציא מהגלות, כך השופר של מתן תורה הוא הוא שהוציא את ישראל ממצרים.

דבר זה – שהשופר הוא המוציא ממצרים עולה גם מכך שבלשון הכתוב נקרא השופר "יובל" – שׁוֹפְרוֹת הַיּוֹבֵלִים (יהושע ו' ד'), והרי הכח המוציא לחירות הוא כח היובל ככתוב לגבי מצוות היובל "כִּי עֲבָדַי הֵם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם" (ויקרא כ"ה מ"ב). אם כן, כח יובל השופר שהיה במתן תורה, הוא שהוציא את ישראל מעבדות לחירות.

פרק ב', הגאולה בפועל

הדבר ברור, שציווי התורה לתקוע בשופר ביום ראש השנה, הוא המשכיות כח שופר מתן תורה שהוציא את ישראל ממצרים.

על דרך זו, כך השופר הוא גם הכנה לגאולה העתידה שתהיה על ידי ה"יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל", באופן שתקיעת השופר שאנו תוקעים היא "כח מפעיל" את התקיעה הגדולה שתביא את הגאולה העתידה.

דבר זה – שתקיעת השופר שאנו תוקעים היא "כח מפעיל" את התקיעה הגדולה שתביא את הגאולה העתידה אינה רק כ"גזירת הכתוב" שמכיוון שהגאולה באה על ידי שופר לכן בקיימינו מצווה זו גורם הדבר לקידום הגאולה העתידה, אלא אמת הדבר היא שהתקיעה היא דרך מעשית מציאותית וקיימת שהשופר גואל, ובאופן שמגיע הדבר עד כדי כך שבאפשרותינו על ידי שופר ראש השנה להפעיל בפועל את שופר הגאולה שיקבץ נדחי ישראל.

משמעות הדבר היא, שחובתינו בכך היא להיות "שייכים" ו"מחוברים" אל אותו התהליך!

בירור הדבר נמצא בכתבי הרמח"ל, בו כתובה דרך המבהירה את המציאות האמיתית לפיה יביאו מעשינו ובפרט תקיעתנו בשופר ביום ראש השנה, בפועל אל אותו השופר הגדול שיהיה בעתיד.

הדברים יובאו להלן באופן העולה מדברי הרמח"ל שלב אחר שלב, החל מבסיס עניין השופר ועד לעומק סדר הפעלת כוחו אל ה"יתקע בשופר גדול".

פרק ג', הטוב והרע

כתב רבינו הרמח"ל בספרו דרך ה' (חלק ד' פרק ח' אות ד'):

אך ענין השופר בראש השנה הוא, כי הנה ביום זה הקב"ה דן את כל העולם כלו ומחדש כל המציאות בבחינת הסיבוב החדש – דהיינו השנה החדשה, והנה נסדרים הסנהדראות ונערך הדין על כל היצור כפי סדרי הדין העליון, והקטיגור מזדמן לקטרג כפי עונותיהם של בני האדם.

והנה צונו הקב"ה לתקוע בשופר, והכונה בו להמשיך ההנהגה ברחמים ולא בתוקף הדין, ולערבב הקטיגור שלא יקטרג... ומכלל זה מצוה זו של תקיעת שופר שנצטוו בה ישראל להיות ממשיכים עליהם ההנהגה ברחמים, וכשישמרו אותה כראוי זה יהיה הפרי שילקטו ממנה.

ואמנם פרט הענין – היחס אשר לתקיעת השופר עם המשכת הרחמים, תלוי בשרשי ההנהגה ויסודותיה כפי הדברים האמיתים שלה. והכונה בזה באמת לעורר אבות העולם להתחזק בזכותם, לעורר את הרחמים ולפייס מדת הדין, ולהגביר הטוב על הרע ולכפות כחות הרע, וליטול הכח מהמקטרגים, ולהתכוין שישתמש האדון ב"ה מרוממותו להנהיג בשליטת יחודו ולעבור על פשע.

עד כאן לשון הרמח"ל.

ובכן, נידוננו הוא, כיצד באפשרותינו להיות כח מפעיל חי ומציאותי מובן ברור באופן שתהיה לנו שליטה על "מבנה" זה של ה"לעורר אבות העולם להתחזק בזכותם, לעורר את הרחמים, ולפייס מדת הדין, ולהגביר הטוב על הרע, ולכפות כחות הרע, וליטול הכח מהמקטרגים" וכך גם של "הנהגת שליטת יחודו המעבירה על פשע".

פרק ד', תקיעת השופר כהכנה לגאולה

בכדי להיכנס יותר אל הדברים, יש להביא את דברי רבינו הרמח"ל ב"מאמר החכמה", זה לשונו:

"ועוד ענין גדול יש ביום זה והוא ענין השופר שנצטוינו בו, וזה כי סגולת השופר בתקיעתו למטה וכח שרשו למעלה, הוא להחזיק הטוב ולכפות הרע.

ותראה שמאחר חטאו של אדם הראשון הנה נתערב הטוב ברע ונכבש תחתיו, ובזמן המתן תורה הנה יצא הטוב מתוך הרע ונתגבר ושלט ואמנם לא הגיע עדיין להיות הוא כובש את הרע תחתיו, אבל הגיע לצאת ממאסרו ולהתחזק בעצמו ונשאר הרע נפרד ממנו עומד בפני עצמו, אך לעתיד לבא הנה ישתלם התיקון הזה והטוב יכבוש את הרע לגמרי, ויהיה הטוב שולט לבדו.

ואמנם, החיזוק הראשון שנעשה לטוב נעשה על ידי השופר דמתן תורה והוא ענין "ויהי קול השופר וכו'", והשלמת התיקון לעתיד לבא שהטוב ינצח נצחון גמור גם הוא יהיה על ידי השופר והוא ענין "יתקע בשופר גדול", ולפי שתיקון זה יהיה גמור מה שלא היה במתן תורה נקרא שופר גדול, ואולם נצטוינו לתקוע בשופר בראש השנה לחזק התיקון העשוי כבר במתן תורה ולהזמין העתיד ליעשות לעתיד לבא, וכן כנגד זה נסדר הסדר בתפלה לעורר אותו כראוי".

על בסיס זה, הדבר שאותו מעוניינים אנו לברר הוא, האם יש בידינו "תפיסה" באותה סוגיית "טוב ורע", ה"טוב הגובר על הרע", ובכח "הנהגת שליטת יחודו המעבירה על פשע", כשכוחות אלו הן הן כח גאולת מצרים כשבכך גבר הטוב על הרע ובכך התגלתה "הנהגת שליטת יחודו", וכוחות אלו הן גם הכח שיפעיל את ה"יתקע בשופר גדול" לגאולתנו.

פרק ה', תמונות נבואיות

באמת, טרם נבא לבאר מה יהיה בעתיד, הנכון הוא לראות מהו בדיוק אותו "טוב" ואותו "רע" שהוא הוא נידון העולם – עליו כתוב שחטא אדם הראשון גרם לעירובם, מתן תורה גרם להפרדתם, ובעתיד יהיה שלטון הטוב על הרע, ובמה ואיך בדיוק שלט הטוב על הרע. בכך נדע בדיוק באופן אמיתי ממשי במה מעוניינים אנו.

על כך – מהו הטוב ומהו הרע, כתב רבינו הרמח"ל עוד ב"מאמר החכמה" בביאור נוסח התפילה "אתה נגלית בענן כבודך וכו'" שבברכת ה"שופרות", זה לשונו:

אתה נגלית וכו', הוא סדר הגילוי שנתגלה במתן תורה, והנה הענן הוא הלבוש שבו מתלבש האור העליון ליגלות למטה, ואמנם תחלה השיגו הקול הנבואי הנמשך מרום כל המדריגות והוא מה שאמר הכתוב "ותמונה אינכם רואים זולתי קול", וזהו מן השמים וכו'.

אחר כך נגלה בתמונות נבואיות על ידי לבושים נקראים ערפלי טוהר, והנה רעש העולם, ועל ידי זה יצאה ממנו הזוהמא שנשאבה בו מחטאו של אדם הראשון, והנה שמעו הדברות, ובהם נכללה התורה כלה ונקשרה בהם, והכל מתוך האש והוא כח הדין העליון הקדוש המטהר מכל טומאה והמעביר כל הרע, ובבחינה זו הקולות והברקים ועל הכל קול השופר שסגולתו הגברת הטוב והכפית הרע כמש"ל, וזהו "בקולות וברקים וכו'". על כך הוא המשיך וכתב, אחר כך מתפללים על השופר הגדול שיהיה לעתיד לבא, וזהו תקע בשופר גדול לחירותינו וכו':

כתוב בכך, שביטויו המעשי של אותו גילוי הקב"ה שעניינו הוא ה"טוב הגובר על הרע", הוא בבירור שמיעת קול דבר ה' וכהמשך לכך ראיית הנבואה, שהם הם הטוב שכנגד הזוהמא שישנה בעולם מחטאו של אדם הראשון.

פרק ו', ייעודנו

משמעות הדבר לענייננו – קידום ה"יתקע בשופר גדול" הוא, שה"מטרה" אליה אמורים אנו לשאוף היא בירור שמיעת קול דבר ה' וכהמשך לכך ראיית הנבואה, שהם הם הטוב שכנגד הזוהמא שישנה בעולם מחטאו של אדם הראשון.

בכך יש לנו "תפיסה" בדבר שאליו שואפים אנו, והוא שאין שאיפתנו לאותו "יתקע בשופר גדול" באופן שנשאר אנו במצבינו והנה נשמע את קול אותו השופר, אלא שאיפתנו היא שתקיעת שופר זו תמשיך אלינו את בירור שמיעת קול דבר ה' וכהמשך לכך את ראיית הנבואה, שהם הם הטוב שכנגד הזוהמא שישנה בעולם מחטא אדם הראשון.

אם כן, הראוי הוא שהחל מעתה "נמקד" את רצוננו בשמיעת קול אותו שופר שבעתיד וכך גם את תקיעת השופר שתוקעים אנו ביום ראש השנה לדבר אמיתי ממשי מציאותי חי וקיים, והוא שמיעת קול דבר ה' וכהמשך לכך ראיית הנבואה.

כאן באה השאלה, האם מציאות זו אמיתית באופן שיש בידינו להגיע אל כך, או שאין לנו אלא להמתין בציפייתנו שהדבר יקרה בלא שנכין את עצמנו כלל לכך – לא באופן רעיוני ולא באופן מעשי.

ובאופן ברור יותר: אם מציאות זו היא אמיתית באופן שיש בידינו להגיע לידי כך, הרי ברור הדבר שאם איננו מכינים את עצמנו אל אותו דבר ה' ואל הנבואה מתעלמים אנו מכל עיקר ציר הבריאה כולה – כפיית הטוב את הרע!

משמעות הדבר היא, שהחל מעתה ראוי שנברר איך הוא סדר ומבנה גילוי דבר ה', בכדי שנהיה אף אנו חלק מאותו גילוי.

פרק ז', סערות תימן

ובכן, איך מתקרבים אנו באופן אמיתי מציאותי אל אותה מציאות שהנה נשמע אנו את דבר ה' הנמשך אל הנבואה, כשהדבר נעשה על ידי השופר?

כתב רבינו הרמח"ל בספרו "אדיר במרום" בביאור עניין המלך "חושם מארץ התימני" הכתוב בעניין מלכי אדום, זה לשונו:

והנה, אמר כאן "מארץ התימני", והוא סוד גדול. כי הנה כתוב (עובדיה ט) וחתו גיבוריך תימן, וכן (זכריה ט, יד) וה' אלקים בשופר יתקע והלך בסערות תימן.

הנה כיון ששלטו החושים, הלכו בני האדם אחר החומריות שהוא מה שרואים בעיניהם, ולכן לא חששו על דברי העה"ב ועל עניני הקדושה, שאין טובה מורגש ונראה. ואז נאמר (איכה א, ה) היו צריה לראש, שהם הערב רב, שנאמר בהם (בראשית ו, ד) המה הגבורים אשר מעולם, כי הם מושלים בכח, שהם בעלי זרוע, מפני העושר שיש להם. ואז נאמר (איוב כב, ח) ואיש זרוע לו הארץ. וכל זה הוא מפני החשך השולט בעה"ז, וזה סוד סערות תימן שבעבורם אין אדם רואה אלא הדברים החומריים כנ"ל.

ואלה הם הגבורים שעתידים להיות חיתים לע"ל, בסוד (ב"ב יז) עליונים למטה ותחתונים למעלה. והנה המלכות היא נתנה להם מקום כל זמן המצאם, וסוד זה (איוב יב, כג) "משגיא לגוים", וזהו (ברכות ז ע"ב) רשע שהשעה משחקת לו, כמבואר במקומו. וזהו מארץ התימני – מלכות הנותנת שליטה לזה התימן, שאז הוא זמן שנאמר בו (ירמיה יד, ג) בושו והכלמו וחפו ראשם.

אבל אחר כך נאמר (ישעיה כו, יט) "וארץ רפאים תפיל", כי איננה עוד משחקת לו, אלא אדרבא משיבה גמולו בראשו. והנה באותו הזמן...

לא ירדפו עוד בני האדם אחר הבלי העולם, אלא אחר אמת. וזהו (זכריה ט, יד) "אדני יקו"ק" – נוק' ואי', "בשופר יתקע" – בדיקנא עילאה.

ומיד, והלך בסערות תימן – להעבירם מן העולם. וישאר הכל אור בלא חשך בגילוי, ויתדבקו בני האדם בחכמה ובקדושה, ולא בחושים ובחמריותם. ועל כן (יואל ג, א) "ונבאו בניכם ובנותיכם וכו'".

בדברים אלו כתוב במה יש לנו להתמקד. הדבר אותו מעוניינים אנו להשיג, הוא עזיבתנו את אותן "סערות תימן" שהם – שליטת החושים, על בסיסם הלכו בני האדם אחר החומריות שהוא מה שרואים בעיניהם ולכן לא חששו על דברי העה"ב ועל עניני הקדושה שאין טובה מורגש ונראה... שבעבורם אין אדם רואה אלא הדברים החומריים כנ"ל.

זהו הרע!

מאידך, נפנה את עניננו אל כך שלא ירדפו עוד בני האדם אחר הבלי העולם, אלא אחר אמת. וזהו "אדני יקו"ק" – נוק' ואי', "בשופר יתקע" – בדיקנא עילאה, ומיד "והלך בסערות תימן" – להעבירם מן העולם, וישאר הכל אור בלא חשך בגילוי, ויתדבקו בני האדם בחכמה ובקדושה, ולא בחושים ובחמריותם עד שנזכה ממש ל"ונבאו בניכם ובנותיכם".

זהו הטוב!

אם כן, זהו עניין ה"טוב והרע" הנזכר לעיל. זוהי שליטת הרע על הטוב ח"ו, היפרדם, ושליטת הטוב על הרע. כל אלו סובבים סביב ציר בהירות גילוי הבורא.

פרק ח', תקיעה שברים תרועה, והקשת

ובכן, אחר שברור לנו מהו הטוב האמיתי ומהו הרע האמיתי, יש לברר איך מתקדמים אנו בפועל באופן אמיתי מציאותי חי וקיים – אל השלטת אותו הטוב על הרע על ידי השופר.

כתב רבינו הרמח"ל, בספרו "אדיר במרום":

וזהו ממש ענין הקשת ששם הקב"ה בימי נח, ותבין גודל ענין סוד הקשת המוזכר כל כך בזוהר ובתיקונים, וגם תדע ענין "קש"ת בגווני נהירין", וענין הג' קולות של השופר – תקיעה שברים תרועה שסודם קש"ת, שהם ענינים כוללים הרבה בדרכי החכמה המוזכרים ברוב המקומות. והוא כי קש"ת הוא סוד היחוד עצמו, דהיינו סוד המצוה בסוד התדבקות הזכר, ובזה תלוים כל עניני התדבקות הזה... ובאמת השופר הוא יותר עליון מן הקש"ת...

ביאור דבריו:

קיימא לן שסדר הנהגת הקב"ה את בריאתו היא בסדר "דמות אדם", באופן שכשם שעיקר המשכת האדם את חייו ואת כוחותיו היא בדרך מידת היסוד, כך עיקר המשכת הקב"ה את גילויו היא בדרך מידת היסוד של מעלה.

עוד קיימא לן שעניין הקשת הוא הוראה על מידת היסוד, ועל מידת היסוד זו שהיא הקשת אמר הקב"ה "וּרְאִיתִיהָ לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם" – כשכח הקשת הוא לעשות ברית יחוד ביריית כחץ, ועל דרך שאמרו חז"ל שהיסוד "יורה כחץ". אם כן, גילוי הקב"ה בקשת אחר המבול היא הוראה שהשפעתו לעולם תהיה בדרך יחוד על ידי מידת היסוד.

גילוי הקב"ה האמור – היוצא דרך מידת היסוד אל ברואיו שבראשם עם ישראל בנוי על התאמה בין הקב"ה וברואיו, כשהתאמה זו היא בכך שהקב"ה קדוש ואף אנו קדושים ודבקים בו יתברך.

אם כן, מכאן ואילך כל "טוב" הוא קשר קדושה רוח הקודש ונבואה מהקב"ה דרך מידה זו, ואילו כל "רע" הוא ניתוק מאותו הקשר.

עניין הקשת שהיא הוראה על מידת היסוד, נובע מכח ה"תקיעה שברים תרועה" שהם בראשי תיבות קש"ת, והוא משום שתקיעת השופר בדרך קש"ת שהוא כח ההמשכה מהמוח אל מידת היסוד, היא היא המפעילה את מידת היסוד להיותה קשת.

זהו ביאור דבריו שכתב "וזהו ממש ענין הקשת ששם הקב"ה בימי נח", – היינו שהורה הקב"ה בימי נח שהיחוד יהיה על ידי הקשת שהיא היסוד, "ותבין גודל ענין סוד הקשת המוזכר כל כך בזוהר ובתיקונים" – – היא מידת היסוד, "וגם תדע ענין קש"ת בגווני נהירין" – שעל כך אמרו חז"ל שהקשת המאירה בגווניה מוכיחה על רגלי המשיח, והוא משום שגווני הקשת המאירים מוכיחים על כך שעומד להיות היחוד בין הקב"ה ובין ברואיו הנעשה על ידי המשיח, "וענין הג' קולות של השופר – תקיעה שברים תרועה שסודם קש"ת, שהם ענינים כוללים הרבה בדרכי החכמה המוזכרים ברוב המקומות".

על כך ממשיך הרמח"ל וכותב:

והנה אחר שחטא אדם הראשון, כבר שמעת איך גברה הערלה עד שהגיע הדבר להשחית העולם במבול, ובנח שהיה מהול חזרו הדברים להתתקן והושם הקש"ת שהוא האות, וכל האותות הנכנסים בעולם תלוים בה... וכאן נגלית הנבואה שנתן הקב"ה לישראל...

והנה כבר אמרנו, שבחינת קש"ת זה כיון שפעם אחד הגיע להגלות שוב לא יעבור מן העולם עוד, אלא שיוכל להכסות בכסויים המחשיכים, כמ"ש לך בס"ד. וכאשר נכסה אז היה הגלות, וכשיתפשט מן הכסויים האלה תהיה אז הגאולה, בסוד "וראיתיה לזכור ברית עולם".

פרק ט', ונבאו בניכם

העולה מהדברים הוא, שנושא המשכיות השופר העתיד להתגלות ב"יתקע בשופר גדול" הוא תקיעת מידת היסוד של גילוי הקב"ה – הממשיכה אלינו – רעייתו רוח הקודש שהיא רוח קדושה, ומתמשך הדבר עד לנבואה. המשכה זו של מידת היסוד היא הגואלת – ממצרים ומהגלויות, והוא משום שכלל ישראל בגלות הם כנוק' השקועה בתוככי העפר, וגילוי מידת היסוד הוא המעוררה לתחיה.

משמעות הדבר היא, שהחל מכאן מיקוד ענייננו בעניין השופר שעניינו הוא מידת היסוד הוא, להיותינו כנוק' אליו יתברך וברי הכי שתשרה עלינו רוח קדושה שהיא היא רוח הקודש, וכהמשך לכך יתגבר הדבר להיותינו נביאים!

בכך – שברורה מטרתינו, יש בידינו את בסיס הדבר לתפיסת אותו השופר הגדול, משום שיודעים אנו מה מצפים אנו לשמוע ממנו. אין ציפייתנו לשמוע תקיעה גדולה ולשוב לאהלינו, אלא ציפייתנו היא שבתקיעה זו המורה על מידת היסוד יתקיים בנו הכתוב "וְהָיָה אַחֲרֵי כֵן אֶשְׁפּוֹךְ אֶת רוּחִי עַל כָּל בָּשָׂר וְנִבְּאוּ בְּנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם" (יואל ג' א').

אם כן, החל מכאן נידוננו הנזכר – האם יש לנו "תפיסה" באותו ה"יתקע בשופר גדול" כשהדרך להגיע אל כך היא, שהאם ברי הכי אנו שתשרה עלינו רוח קדושה, וכהמשך לכך יתגבר הדבר להיותינו נביאים!

על בסיס זה, אין סדר הדבר שיכתב להלן בעניין השופר "שטיק'ל תורה" בלבד, אלא הוא אמיתי ונכון להתקדשותנו לטהרנו ולזיכוכנו לדבקותנו בבוראנו כשבכך "ננשום" רוח קדושה עד שנהיה קדושים, כשרוח זו היא היא המחייה את קדושתינו – היא רוח הקודש, ואולי אף נתעלה בכך להיותנו נביאים!!!

ובאופן ברור יותר, כל עוד שלא זהו כיווינו – הרי שאין לנו שייכות עם אותו השופר הגדול, עד שעלולים אנו לחשוב שעניינו הוא שופר מעט יותר ארוך או שתקיעתו ארוכה במעט מהשופר המצוי בידינו.

פרק י', הולך וחזק

מכאן ואילך, יש להתקדם ולהתבונן איך תחול עלינו אותה הקדושה באופן "חי":

כתב רבינו הרמח"ל בספרו "תקונים חדשים" (תיקון ל"ג) בשם "מט"ט שרא רבא" על הפסוק "וַיְהִי קוֹל הַשֹּׁפָר הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאֹד", זה לשונו:

"דכמה דאיהו הוה מתגלי, הכי הוו ישראל מתקרבין לקבליה לאתקפא ליה, ואיהו מתתקף יתיר. וכלא עביד משה לטיבותא דכל ישראל.

פירוש דבריו הוא, שקול השופר במתן תורה היה בדרך המשכת מידת היסוד, מהקב"ה אל ישראל שהם כנוק' שלו. משום כך, כשם שבהתקרבות מידת יסוד הדוכרא אל הנוק' מביא הדבר להתקרבותה אליו, וכשם שככל שמידת היסוד מתקרבת יותר כך הנוק' דבקה בו יותר, כך כפי כח התגלות השופר שעניינו הוא מידת היסוד התקרבו ישראל אליו.

כהמשך לכך, מכיוון שכלל הוא שכפי התקרבות הנוק' אל הדוכרא כך מתחזק הדוכרא המשפיע, לכן ככל שהתקרבו ישראל אל הקב"ה בתקיעת השופר כך הוא התחזק!

וביתר בירור, כלל הוא שמידת היסוד פועלת בדרך "רצוא ושוב". משום כך, מכיוון שהילוך השופר הוא כהילוך מידת היסוד שהיא ב"רצוא ושוב", לכן בכל "רצוא" של תקיעת הקב"ה קבלו ישראל שפע קדושה, ובכל "ושוב" של הקב"ה נצמדו ישראל אליו.

פרק י"א, יעננו בקול

ממשיך מט"ט השר הגדול ואומר:

בגין כך "ויוצא משה את העם לקראת האלהים וכו'", דכמה דהוו דרגין מתגליין הכי הוה משה מקרב להו לישראל לגבייהו לאתקפא להו, ואינון מתתקפן תדיר. בגין כך "הולך וחזק מאד".

פירוש: על קשר ישראל עם הקב"ה כתוב "ויוצא משה את העם לקראת האלהים וכו'", לומר שכפי הדרגות שהתגלו מתקיעת הקב"ה כך קירב משה את ישראל לקב"ה לחזקם כנוק' המתחזקת מהמשכת בעלה, ומכיוון שחיזוקם מביא לכך שהוא יתחזק כנוק' המחזקת את בעלה, לכן התקרבותם אליו היתה בדרך שהביאה לכך שהוא התחזק להמשכתו את המשכת היחוד – "הולך וחזק מאד".

וכמה דמשה אתער לגבי עילא, הכי אתער יתיר נמי לגביה ואתער תדיר. בגין כך "משה ידבר והאלקים יעננו בקול".

מכיוון שהקב"ה מחזק אותנו ואנו אותו, לכן כשם שמשה התעורר כלפי מעלה כך במקביל התעורר השפע אליו מלמעלה, ועל כך כתוב "משה ידבר והאלהים יעננו בקול" לומר שבמקביל להתעוררות משה כך התעוררר הקב"ה אליו, כשכלל הדבר הוא שכל תזוזה של אחד הצדדים מחזקת את המשכת החיים.

ורזא דא "ולכל המורא הגדול" – "הגדול" – דמתרבי ואזיל, הולך וחזק – ודאי. פירוש – על כך כתוב בסיום התורה "ולכל המורא הגדול... אשר עשה משה לעיני כל ישראל", והוא ההיראות הגדולה של משה שהיתה גדלה והולכת כפי התעוררות משה שעורר את המשכת הקב"ה.

משמעות הדבר אלינו היא, שיש לנו "לחיות" את תהליך "יחוד" זה!

פרק י"ב, המורא הגדול

ביתר תוקף!

מכיוון שכך הוא תהליך היחוד – שכל אחד – הדוכרא והנוק' מחזק את השני, הרי שברור הדבר שכך גם יהיה ביחוד שבעתיד. אם כן, עם הכנתנו עצמנו ליחוד זה, ראוי הוא שנכין את עצמנו אף לכך שכביכול תוך כדי תהליך היחוד הרי שהמשכתו תחזק אותנו ואנו נחזק אותו.

ובאמת הדברים מוכרחים שכך יהיה בעתיד, שהרי כאן בספר "תיקונים חדשים" נדרש על כך הפסוק "ולכל המורא הגדול" – שפירוש "הגדול" הוא – "דמתרבי ואזיל" – הולך וחזק ודאי, ואם כן מכריח הדבר שכך גם פירוש הכתוב "יתקע בשופר גדול" הוא שהוא יהיה "מתרבי ואזיל – הולך וחזק ודאי".

והנה, עוד כתב הרמח"ל על בסיס הנזכר בספרו תיקונים חדשים (תיקון ס"ט), שקיום הכתוב "בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל" (ישעיה כ"ז י"ג) יהיה כגונא דמתן תורה דאתמר בישראל "מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי כל הימים" (דברים ה' כ"ו) דהא בההוא זמנא שראת שכינתא בלבייהו, אלא דלא אתקיימת. ולזמנא דאתי תשרי ותתקיים לעלמין. זכאה חולקהון".

פירוש – ה"יִּתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל" (ישעיה כ"ז י"ג) יהיה כיחוד מתן תורה בו נאמר על ישראל "מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי כל הימים" (דברים ה' כ"ו) שהרי בזמן זה שרתה השכינה בליבם, אלא שלא החזיק הדבר מעמד, אך בעתיד תשרה עליהם השכינה והדבר יתקיים לעולם.

אם כן, הדבר שמחויבים אנו להגברת הטוב ולכפיית הרע, הוא להביא לכך שהשכינה – היא היא אותה הקדושה שנזכרה לעיל תשרה בליבנו ותתקיים לעלמין. זהו פחד הסטרא אחרא מקול השופר – שנגיע אנו למציאות זו.

פרק י"ג, התיקון הגדול

מכאן ואילך יש לברר איך נעשה את הדברים "למעשה".

הדברים כתובים בדברי רבינו הרמח"ל, אך טרם הם יובאו יש להבהיר את החיבור בו הם כתובים, משום שיש לכך משמעות גדולה.

הנה, אחד מהמיוחדים בכתבי רבינו הרמח"ל הוא הספר "תיקונים חדשים", שכל עניינו הוא ההכנה האמיתית המציאותית החיה והקיימת לגאולה העתידה.

לאחר "בניין" כל עניין זה בכל שלבי הספר, הרי בתיקון האחרון מכלל אותם התיקונים הכתובים בספר זה אסף הרמח"ל את כל בני הישיבה שחיברו יחד עמו את חיבורו זה – להביא לסיום מעשי אמיתי ומציאותי של כל אותה ההכנה לגאולה.

בני הישיבה הנאספים הם אליהו נביאה מהימנא, אדם קדמאה סבא דסבין, אברהם סבא חסידא, משה רעיא מהימנא, רב המנונא סבא ומט"ט שרא רבא, והם "הפעילו" את מערכת יחוד הקב"ה וכלל ישראל הנמשכת על ידי השופר והממשיכה את כל עניין הקדושה שנזכרה לעיל.

תבנית ההפעלה היא, באופן שמכיוון שהקשר שלנו עם הבורא הוא במבנה העלאת רצון כנוק' המעלה כוחותיה אל מוח בעלה, לכן הם העלו רצון כנוק' אל הקב"ה.

במקביל להם, אם ברצוננו למשוך את גילוי הקב"ה מאותו השופר שכפי הנזכר הוא מידת היסוד, הרי שיש לנו להעלות רצון אליו יתברך כדרך העלאת רצון מנוק' אל דוכרא הגורמת להמשכתו את שפעו.

פרק י"ד, זרקא

☆

את כלל סדר הפעלת הרמח"ל ובית מדרשו להעלאת רצון אל שמיעת השופר הגדול ואל הבאת הבריאה לייעודה, דרש אברהם אבינו כפי סדר שלבי הטעמים "זרקא מקף שופר הולך סגולתא":

"זרקא" – הם זרקו את רצונם כלפי מעלה אל מקור ההשפעה שהיא ב"מוחין" של תבנית גילוי כבוד ה'.

"מקף" – הם התחברו אל הקב"ה כחיבור המקף שבין שתי תיבות הקשורות זה לזה (וכמו "נוקף אצבעו").

"שופר" – הוא המשכת מידת היסוד של מעלה הפועלת מכח הילוך עליית רצוננו.

"הולך" – חיבורם היה דרגה אחר דרגה כשופר ההולך בדרך שהמשכת היחוד נובעת מהמוח ומתמשכת אל מידת היסוד של הנהגתו, ומשם אל ישראל שהם הנוק' שלו.

"סגולתא" – רצונם זה להידבק במלכם עלה אל שלשת המוחין שלו שהם בדוגמת הטעם סגול שישנו על גבי האותיות המורה על שלשת המוחין שבראש הדוכרא ממנו נמשכת ההשפעה.

דרכם זו של הרמח"ל ובית מדרשו תבהיר אף לנו באופן נכון איך בפועל ניתנה בידנו הפעלת אותו השופר הגדול שיתקע "ביום ההוא", בדרך ה"זרקא מקף שופר הולך סגולתא".

פרק ט"ו, מחת לצלמא

כהמשך לדרושו של אברהם אבינו, המשיך אף אדם הראשון ודרש עוד את מבנה גילוי ה' בעולם על בסיס ה"זרקא מקף שופר הולך סגולתא".

הנה, כתוב בספר דניאל שמאבק כלל הבריאה הוא בין כח ארבעת הגלויות – הבא לידי ביטוי ב"צלם" שראה נבוכדנצאר בחלומו, לבין כח גילוי כבוד מלכות הקב"ה היורד כאבן ומוחה את צלם זה.

תבנית הדבר – הגלויות והגאולה בדרך שהאבן מוחה את הצלם היא, שכלל הנהגת הבריאה נראית באופן חיצוני כמונהגת ב"צלם דמות אדם" שהיא צלם כוחות האומות מנהיגי הבריאה, ואולם אמת הדבר היא שעל צלם זה שלהם המנהיג את הבריאה כתיב "עינים להם ולא יראו וגו'" כלומר שאין בו כל כח חיים, ואילו הצלם הנכון המנהיג את הבריאה הוא ה"צלם אלהים" שהוא חי וקיים.

כח חיים זה של ה"צלם אלהים" הוא עד כדי שהוא בא לידי ביטוי בהתייחדו עם עמו ישראל בהתמשכות השופר שהוא מידת היסוד של מעלה, עד שיחוד זה ממשיך "אבן" שהיא טיפת יחוד הקב"ה וישראל.

בכך שיחוד זה מתגלה על ידי אותה ה"אבן" הרי מתברר שאין כלל כח חיים בצלם שלהם, ובכך כח האבן הנמשכת מוחה את הצלם שלהם ומבטל את כח ארבעת הגלויות.

פרק ט"ז, משיח בן יוסף

על כך אומר אדם הראשון, שסדר ירידת אבן זו היא בתהליך ה"זרקא מקף שופר הולך סגולתא".

"זרקא" – זו זריקת האבן ממוח הקב"ה – שקבע שגילויו יהיה כתבנית זכר המשפיע, אל ישראל שהם הנוק' שלו יתברך.

"מקף" – מכה (כמו נוקף זית), כשהתמשכות יחוד זה מכה את צלם הגלויות.

הדבר נעשה על ידי –

"שופר הולך" – הוא כח המשיח בן יוסף שעניינו הוא שהוא הממשיך את מידת היסוד של מעלה ליחודו עם עמו ישראל, כיוסף הצדיק שהנהיג והוליך את מידת היסוד של מעלה.

"סגולתא" – אותו משיח בן דוד ממשיך את כוחותיו מכח שלשת האבות שהפעילו את שלשת מוחי גילוי הקב"ה, שתבניתם היא בתבנית הטעם סגול המורכב משלש נקודות שעל גבי האותיות.

עד כאן דרושו של אדם הראשון.

העולה מכל הנזכר הוא, שיש דרך אמיתית חיה וקיימת להביא לשמיעת אותו שופר גדול, והוא על ידי תהליך "זרקא מקף שופר הולך סגולתא".

בכך, בעמדינו לקיים את מצוות שמיעת קול השופר, הרי בידינו לקדם בפועל באופן אמיתי חי וקיים את אותו השופר הגדול שיתקע בעתיד ויקבץ גלויותינו.

